PROSINAC 2014.
GODINA XII

GLASILO HRVATSKOG KULTURNOG DRUŠTVA U MARIBORU

BROJ: 31

CROATA

PARTIZANSKA 12, 2000 MARIBOR / www.hkdm.si

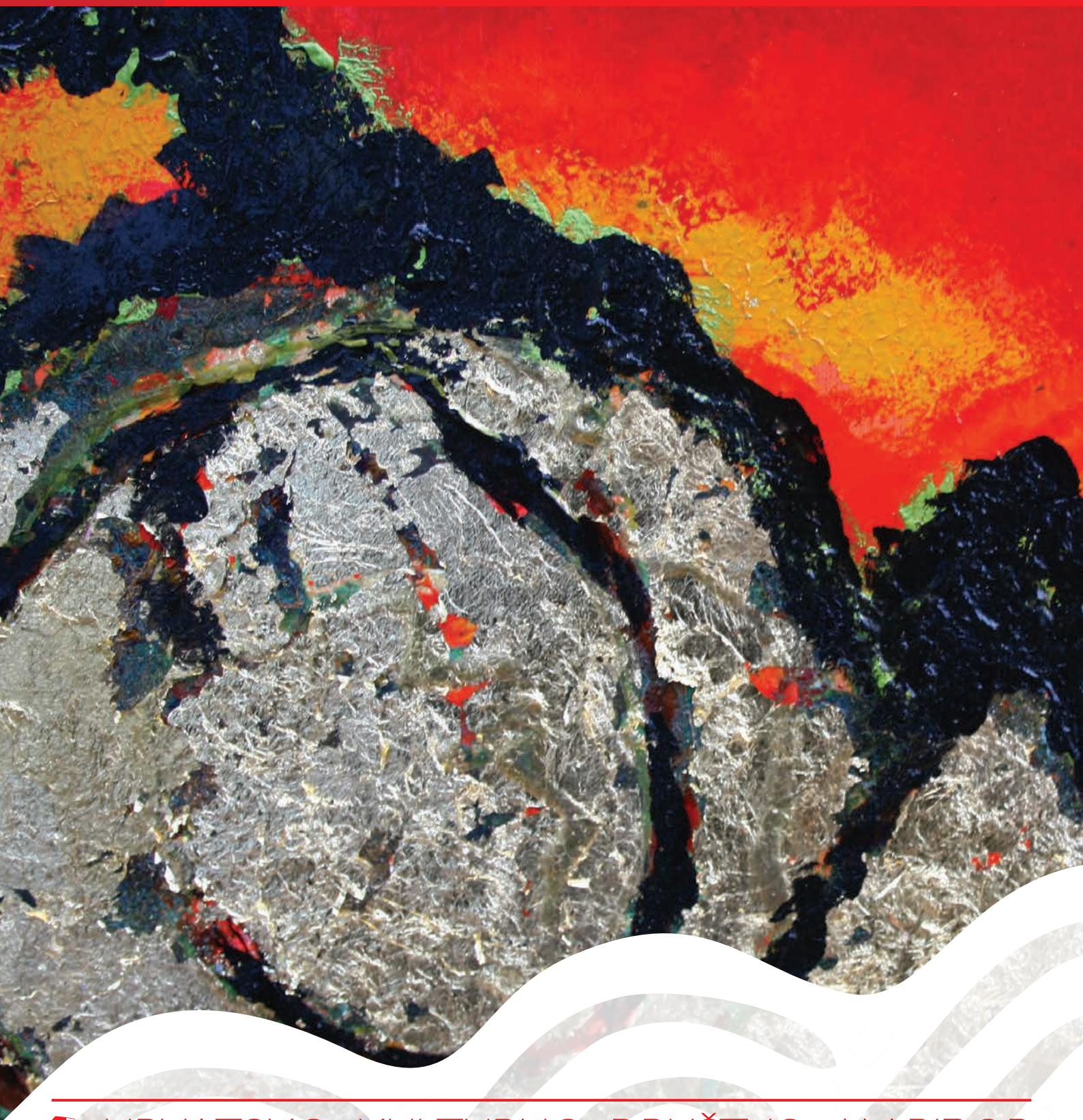

HRVATSKO KULTURNO DRUŠTVO MARIBOR

Sadržaj

03 *Marko Mandir*
Uvodna riječ

04 *Ivan Dodlek*
Sada sve dati!

05 *Marijo Malkoč*
Treći sabor hrvatske kulture

06 *Dario Jazbec Hrvatin*
Glazbena skupina Helika

07 *Vesna Hrdlička Lah*
Upalite radio!

09 *Slađana Matić Trstenjak*
Skupljanje humanitarne pomoći

07 *Slađana Matić Trstenjak*
Likovna sekcija „Milena Lah

08 *Mario Berdič*
Mestne kode Marijana Mirta

10 *Tamara Pejić*
Izložba Likovno ustvarjanje na mariborskih ulicah

11 *Marijan Mirt, mag. art.*
Retrospektiva života – likovna razstava slik Ksenije Ferenc

12 *Mario Berdič*
Likovna izložba Papir Slađane Matić Trstenjak i Milana Ketiša u Galeriji MORH-a Zvonimir u Zagrebu

14 *Iva Ciglar*
Franjevački samostan s crkvom Marijina uznesenja

15 *Marko Mandir*
Japanizmi

17 *Kaja Otovič*
Učenje hrvaškega jezika v okviru dopolnilnega pouka

18 *Marijo Malkoč*
Pogled u Australiju

21 *Jasmina Godec*
Klapa Dalmari pričarala Dalmacijo v mariborski dvorani Tabor

Glavni urednik Marijo Malkoč
Uredništvo Marko Mandir, Marijan Mirt, Slađana Matić Trstenjak, Marijo Malkoč, Jasmina Godec
Grafička obrada Marijan Mirt
Lektura i korektura Marijo Malkoč
Prijelom i tisak Grafis d.o.o
Za izdavača Marko Mandir
Nakladnik Hrvatsko kulturno društvo u Mariboru, Partizanska cesta 12, 2000 Maribor

Časopis Hrvatskog kulturnog društva u Mariboru Partizanska cesta 12, 2000 Maribor, Slovenija, E-mail: info@hkdm.si, Web: www.hkdm.si
TRR: 10100-0044564123 pri Banki Koper d. o. o.

UVODNA RIJEČ

Marko Mandir, mag. art.
Predsjednik Hrvatskog kulturnog društva u Mariboru

Cijenjena čitateljice, poštovani čitatelju Croate! Hrvatsko kulturno društvo u Mariboru plovi dalje te je i ove godine nastojalo ostati vjerno poslanstvu očuvanja i promoviranja kulture s hrvatskim predznakom u Mariboru i Sloveniji kao preduvjetu za nadgradnju dobrosusjedskih odnosa i interkulturalnog dijaloga dvaju prijateljskih naroda. Ovom prilikom bih se posebno zahvalio svima koji su uplatili godišnju članarinu te time pripomogli našem radu. Također, hvala svima onima koji su našli vremena proučiti naš zadnji dopis (pozivnicu) te nam poslati elektronsku poštu. Takvi impulsi nam daju do znanja da nismo svrha sami sebi, već da u Mariboru postoje sunarodnjaci koji podupiru naš rad. Budući da sam u sklopu turneje mariborskog opernog ansambla ove godine imao jedinstvenu priliku biti u Japanu u lipnju i listopadu, našao sam shodnim podijeliti s vama svoje utiske iz zemlje izlazećeg sunca u obliku putopisa kojeg ćete imati prilike pročitati na ovim stranicama. Svjestan sam činjenice da konceptualno pomalo odudara od ostalih tekstova, no pouzdajem se u vašu čitateljsku blagonaklonost. Pred vama je novi broj našeg glasila u kojem bilježimo kroniku rada našega društva protekle godine. Vjerujem da je najavljenih i realiziranih događaja bilo dovoljno, kad bi barem naše publike bilo više! Cilj naših nastojanja je, među ostalim, trgnuti mariborske Hrvate iz drijemeža asimilacije i potaknuti ih na intenzivnije međusobno povezivanje bez obzira na činjenicu da nam se domovina nalazi u neposrednoj blizini i da domotužje uglavnom liječimo što češćim odlaskom u rodni kraj.

Na kraju, dopustite da vam svima zaželim spokojne blagdane u krugu najbližih, da vas u zavjetrini obitelji mimoiđe još jedan nadolazeći vihor potrošačke groznice te da u novu godinu uđete zdravi i veseli!

Sretan Božić i nova 2015. godina!

SADA SVE DATI!

vlč. Ivan Dodlek
Hrvatska katolička misija bl. Alojzije Stepinac-Maribor

Albert Camus je govorio kako se istinska naklonost prema budućnosti sastoji u davanju svega u sadašnjosti. Ova naklonost, a zapravo nada u budućnost koja je obilježena potpunom darovanošću sveg sebe u sadašnjosti nalazi se i u riječima: U tebe se Gospodine, uzdam! Tako je govorio i živio onaj koji je bio prorok svog vremena. Ne prorok koji bi poznavao budućnost, već onaj koji je budućnost bio spreman prihvatiti kao dar i to sa stavom otvorenosti i posvemašnje predanosti Bogu i bližnjima u svakom trenutku života. To je dar kojeg je prihvatio kroz odbijanje nepravde i kroz prosvjed protiv gaženja temeljnih ljudskih prava. Prihvaćanje tog dara očitovalo se kroz trajni poziv na pomirenje i na uspostavljanje istinskog ljudskog zajedništva utemeljenog na prihvaćanju međusobne različitosti. Dar je to kojeg je bilo moguće darovati dalje samo na način suživota s drugima jer je to jedini put do Drugoga. Ipak, taj je dar, koji je primljen i predan dalje, bio prezren. Odbijanje dara pokazalo se kroz osudu i poniženje. Unatoč tome, niti za trenutak nije oslabilo pouzdanje u onoga koji je s križa zavapio: Oprosti im jer ne znaju što čine! Naprotiv, uzdanje je vodilo naprijed dvije svoje starije sestre – vjeru i ljubav. Alojzije Viktor Stepinac bio je taj prorok koji je znao da nada u budućnost mora pustiti svoje korijene u sadašnjosti i da se mora utjeloviti u svakodnevnom događanju koje treba biti djelovanje u slobodi i ljubavi. Baš zbog toga što je njegovo pouzdanje i djelovanje koje proizlazi iz njega bilo nepoljuljano, možemo se i mi kršćani današnjice nadahnjivati na tolikoj hrabrosti i snazi nade koja je ustrajala protiv svake nade. Nije ipak dovoljno samo osjećati se zbog takvog nadahnuća dobro i možda s uzdahom izgovoriti: Ah, kako lijepo! Potrebno je učiniti istu stvar svojim vlastitim životom, sada i ovdje ugraditi nešto u temelje budućnosti i na taj način biti promicatelj kraljevstva Božjega. Njegovi počeci su među nama i ondje gdje smo gladna nahranili, žedna napojili, gologa obukli, bolesna ili utamničena pohodili, na društvenu nepravdu upozorili, za javno dobro se založili ili tamo gdje smo žalosnog i nevoljnog utješili, nekoga u nedoumici savjetovali, možda uvredu oprostili. Prilika za takvu izgradnju kraljevstva Božjega pruža se svakome od nas i ovog adventa kao vremena iščekivanja dolaska Emanuela – Boga koji je s nama. Iščekivanje, dakako, sadrži u sebi dimenziju pogleda u budućnost, međutim, jasnoća tog pogleda ovisi uvijek o onoj drugoj dimenziji iščekivanja, a to je sadašnjost. U tom smislu, uzdati se u mogućnost ostvarenja kraljevstva Božjega među nama koje ima doći po Emanuelu znači upravo sada sve dati.

Hrvatska misa polnoćka služit će se u isusovačkoj kapeli na Ljubljanskoj cesti u 23:00. Svi ljudi dobre volje ste od srca dobrodošli!

Drage Hrvatice i Hrvati, dragi prijatelji našeg naroda, želimo vam čestit Božić i svako dobro u 2015. godini!

TJEDAN HRVATSKE KULTURE U SLOVENIJI

Marijo Malkoč, mag. croat.

Tjedan hrvatske kulture nastavio je putovati Slovenijom pa je tako, nakon Lendave 2012. godine i Maribora 2013. godine, u svibnju ove godine stigao i u Ljubljanu. Bio je ispunjen bogatim kulturnim programom, a uvertira središnjim događajima bile su dvije izložbe: Likovna izložba mr. art. Marijana Mirta: Urbani kodovi/Inteligibilne tangente Zagreb Ptuj Maribor u galeriji JSKD-a Kult 3000 te likovna izložba Likovne udruge Donje Međimurje u Hrvatskom domu. Siže svega što su Hrvati u prostorijama svojih društava ustrajno pripremali kroz godinu mogli smo vidjeti U Cankarjevu domu gdje je program podijeljen u dvije večeri. Na prvoj priredbi pod nazivom Kultura povezuje Hrvate u Kosovelovoj dvorani Cankarjeva doma nastupili su HKUD „Komušina“ Škofja Loka, HKS Kiseg Mađarska, KUD Sveti Antun Karlovac, mnogobrojne sekcije Hrvatskog kulturnog društva Međimurje Ljubljana te skupina učenika hrvatske nastave u Sloveniji. Glavna priredba, ***3. sabor hrvatske kulture*** održana je 17. svibnja u Gallusovoj dvorani Cankarjeva doma gdje su svoje programe izvela hrvatska društva u Sloveniji: Hrvatsko kulturno društvo Maribor, Hrvatsko kulturno društvo Međimurje Ljubljana, Hrvatsko društvo Ljubljana, Hrvatsko kulturno društvo Pomurje Lendava, Hrvatska kulturna udruga Novo Mesto, Hrvatsko kulturno umjetničko društvo „Komušina“ Škofja Loka, Kulturno društvo Međimurje Velenje te Prosvjetno i sportsko društvo Istra Piran. Hrvatsko

kulturno društvo Maribor predstavljala je klapa Dalmari koji su publiku oduševili svojim nadahnutim izvedbama poznatih klapskih pjesama, a ovu veliku svečanost hrvatskog naroda u Sloveniji svojim je koncertom zaključila naša poznata pjevačica Danijela Martinović. Štajerac Zoran Predin znalački je povezivao događaj te je nakon nastupa naše klape svima prisutnima toplo preporučio novi CD “Dalmacija u Mariboru”. I mi vas pozivamo da se za CD predbilježite na našoj stranici www.hkdm.si.

GLAZBENA SKUPINA HELIKA

Dario Jazbec Hrvatin

Skupina Helika je hrvatsko-slovenski kolektiv koji se okupio preseljenjem glavnog autora i pjevača Daria Jazbeca Hrvatina iz Zagreba u Maribor. Ovdje je uz pomoć novih glazbenih prijatelja uspio ostvariti konačnu viziju albuma odnosno pjesama koje su već neko vrijeme sazrijevale na papiru. Tako grupu uz osnivača čine još četvero renomiranih glazbenika iz Maribora: Andrej Hrvatin (perkusije), Špela Huzjak (violina), Stojan Kralj (bas gitara) i Aljaž Tulimirović. Na zvuk grupe utjecali su mnogobrojni glazbeni smjerovi od kojih se svakako ističu folk, rock, pop i etno. Unatoč tome, radi se o zvuku koji je prepoznatljiv te istovremeno iznenađujuć, svjež i drugačiji. Njihove se pjesme na lirički suptilan i mističan način bave unutarnjim previranjem, ali usprkos tome njihov ton je prevladavajuće optimističan. To se osjeća i u glazbi u kojoj se akustični instrumenti isprepleću s električnim i elektronskim,

a aranžmani često iz koncentriranih i „nabrijanih" dijelova prelaze u laganije, gotovo mantrične – i natrag. Prvi album Helike naslova Djeca kiše upravo je u završnoj fazi izdavanja. Album je financijski (i moralno) poduprlo Hrvatsko kulturno društvo Maribor. Osim u fizičkom izdanju, album će biti dostupan na internetskom portalu Bandcamp, po principu „plati koliko želiš" (eng. „pay as you want"). Nakon izdavanja bend će album predstaviti na pozornicama u Hrvatskoj, Sloveniji i drugim zemljama regije. Od drugih aktivnosti

valja spomenuti da je Helika ove godine nastupila i u finalu najvećeg hrvatskog festivala novih bendova HGF održanom u Vintage Industrial Baru u Zagrebu. Isto tako, bend je nedavno snimio i svoju prvu pjesmu na slovenskom jeziku koja će u studenom 2014. izaći na renomiranoj slovenskoj kompilaciji Rokeri pojejo pesnike. Za tu priliku članovi Helike su za jednu od pjesama slovenskih pjesnika skladali originalnu glazbu. Za kraj je važno dodati da je Helika kolektiv sastavljen od izuzetno kreativnih glazbenika koji nikada ne miruju i punom parom pripremaju materijal za sljedeće izdanje koje bi svjetlo dana trebalo ugledati već sljedeće godine!

Stranica benda: www.helika.org
Facebook stranica benda: www.facebook.com/helika.org
Ostali linkovi (s glazbom):
helika.bandcamp.com
www.soundcloud.com/helika

UPALITE RADIO!

Vesna Hrdlička Bergelj, prof.

Radioemisija Vjetar u leđa za dva će mjeseca napuniti godinu dana. U redu, deset mjeseci postojanja i nije neki jubilej, ali nam možda niti ne treba godišnjica da na trenutak zastanemo i pogledamo unazad, a možda i unaprijed. Dakle, kad se osvrnem unazad, čini mi se da smo baš negdje u ovo vrijeme prošle godine (Ivana i ja, op. autora) nudile svoj projekt radioemisije na hrvatskom jeziku hrvatskom društvu i Savezu hrvatskih društava dobivajući uglavnom zauzvrat muk i rezerviranost, opće poznatu i priznatu hrvatsku šutnju. Najkonkretnija rečenica čiji autor/autorica mi je nestao iz spomena (ali se rečenica zadržala) bila je: „A što njih dvije nama mogu ponuditi?“ Moram priznati da me to pitanje muči i danas, eto skoro godinu dana nakon postanka emisije. Da skratim priču i vratim se na bitno: priča je, hvala Bogu, imala sretan završetak. Ivana i Vesna našle su potporu u Srpskom kulturnom centru Danilo Kiš i s njihovom preporukom otišle na Radio Študent gdje je njihov projekt blagoslovljen i emisija je krenula od siječnja ove godine svaku četvrtu subotu u 11 sati ujutro na njihovim valovima (FM 89.3). Potvrdu potrebe za takvom emisijom dobile smo, eto, od Srba i Slovenaca, dok su se Hrvati oglasili već povijesnim mukom. Za sve one koji prvi put čujete za nas, emisija je kulturnoga karaktera, povezovalnog (kako bi rekli Slovenci), odnosno kulturno se dotiče i jednog i drugog naroda, osobito tamo gdje već postoje dodirne točke. Uredno se najavljuje tjedan dana ranije na stranici Radio Študenta i stranici Hrvatskog društva Ljubljana. A sad na bitno. Bila bih licemjerna kada se nakon deset emitiranih emisija ne bih zapitala: „I, jesmo li im što ponudili?“ Nažalost, nemam odgovor na to pitanje. Ako želim biti stvarno iskrena, reći ću da sam od emisije vjerojatno najviše koristi dobila – ja. Dobila sam prostor u eteru koji oblikujem po svojoj volji (dobro, moram poštovati smjernice politike Radio Študenta i želje suautorice Ivane), jedno kreativno polje koje mi je bilo, u suhoparnoj svakodnevici, više nego potrebno. A što ste dobili vi, odnosno jesmo li našim glasovima doprli i do vas? Feedback imam od stalnih slušatelja – Slovenaca čiji su radioprijemnici ionako namješteni na 89.3 frekvenciju i ponekog prijatelja kojeg je zainteresirao najavljeni intervju. Kada razgovaram s Hrvatima koji žive u Sloveniji, na spomen radija prate me uglavnom zbunjena lica. Pa u smokve, jesmo li toliko radišna nacija da baš niti jednu subotu nemamo vremena upaliti radio? Ne očekujem da me ljudi zovu na telefon i prenose svoja mišljenja ili kritike, ali na stranici Radio Študenta možete komentirati svaku emisiju. Možete napisati o čemu bi željeli slušati i koje su teme zanimljive za hrvatsku manjinu. Jer ovo je ipak, ruku na srce, radioemisija za hrvatsku manjinu. Mogu je (zajedno s Ivanom) kreirati kako se meni čini najbolje, ali konačnu ocjenu ipak daje slušateljstvo. Na kraju, ako mislite da smo dosadni, idući put kad me sretnete recite mi to u lice ili napišite komentar: „Dosadni ste.“ Ako je nešto bilo zanimljivo, pohvalite. Vjetar u leđa nije perpetuum mobile koji može sam sebi puhati u jedra. Za to treba slušatelje, hrvatske slušatelje, malo vjetra u leđa i puno dobre energije. Zato, upalite radio!

LIKOVNA SEKCIJA MILENA LAH

Slađana Matić Trstenjak, mag. art.

Likovna sekcija „Milena Lah“ bila je ove godine jako aktivna. Novost je, također, da je uz pismeni zahtjev naša sekcija dobila atelje od općine Maribor na korištenje od pet godina tako da sada nesmetano možemo raditi i posvetiti se mirnom stvaralaštvu u prostoru koji se nalazi odmah uz prostor HKDM-a. Prva izložba bila je realizirana 5. svibnja pod nazivom “Inteligibilne tangente Zagreb/Ptuj/Maribor” autora Marijana Mirta, mag. art. u Galeriji JSKD-a Kult 300. Tim događajem predstavili smo se i otvorili Tjedan hrvatske kulture u Ljubljani. Autor se predstavio sa slikama i skulpturama iz njegovog novog ciklusa. Izložba se mogla pogledati do 14. svibnja. Naša sekcija je uz pomoć Društva likovnih umjetnika Maribor organizirala aukcijsku izložbu za poplavljena područja na Balkanu 30. lipnja u Vetrinjskom dvoru u Mariboru. Donirani novac predan je u mariborski Crveni križ. Treća izložba i naše prvo predstavljanje ovakvog tipa 9. srpnja u Zagrebu izložba je dvaju autora Slađane Matić Trstenjak, mag. art. i Milana Ketiša pod nazivom Papir u Galeriji MORH-a Zvonimir. Dva autora predstavila su se slikama velikih dimenzija u velikoj galeriji. Izložbu su otvorile predstavnice Hrvatske matice iseljenika Diana Mašala Perković i Ljerka Galić. Svi zainteresirani mogli su izložbu pogledati do 1. kolovoza. Naš treći, također velik i jako bitan projekt izveden je 24. – 27. rujna Prva urbana likovna kolonija „Milena Lah“. Idejni organizator kolonije je predsjednik likovne sekcije Marijan Mirt. Nakon nekoliko dana rada realizirani radovi bili su izloženi u Rajzefiber birou u Mariboru od 27. rujna do 16. listopada. Sudjelovala su četiri umjetnika te kustos i likovni kritičar Mario Berdič. Također, imali smo i gosta kolonije, profesoricu povijesti umjetnosti Tamaru Pejić. Svaki autor ostavio je jedan ostvareni rad tijekom kolonije koji se nalazi u fundusu našeg društva. Posljednja izložba ove godine bila je otvorena od 20. rujna u prostoru HKDM gospođe Ksenije Ferenc pod nazivom „Retrospektiva života“. Izložbu ste mogli pogledati do kraja studenog.

MESTNE KODE MARIJANA MIRTA

Mario Berdič, likovni kritičar

Hrvaški akad. kipar Marijan Mirt, mag.art. predstavlja na slovenski likovni sceni specifično sintezo kiparskega in slikarskega ustvarjalca. Njegova javna skulptura v obliki iz žice izdelane figuralne kompozicije z “apokaliptičnim” naslovom Pet organskih nevarnosti, nameščena na Židovskem trgu v Mariboru, pa je postala ena izmed ikon mariborskih spomenikov. Kompozicijo lahko smatramo za neke vrste aluzijo na Rodinove Meščane Calaisa, pri čemer gre za figuralno skupino gruče ljudi, ki očitno bežijo pred nevidno kataklizmo, ustvarjeni pa so iz skrajno efemernega materiala, rjaveče železne žice, sicer umetnikove stalnice. Podobno figuralno skupino je poleg pegaza Marijan Mirt ustvaril tudi na enem najuglednejših selekcioniranih svetovnih kiparskih simpozijev v ruski Penzi, pod Unescovim pokroviteljstvom, ohranjajoč ekspresivno sugestivnost svojega prepoznavnega likovnega izraza v popolnoma drugačnem okolju. Pomembno je dejstvo, da se oba eksterierna spomenika neprestano pojavljata na promocijskih fotografijah obeh mest, tako v slovenskih kot ruskih publikacijah, in tako na poseben način tvorita umetniški most med mestoma in državama.

Dokazujoč obvladovanje likovnega izražanja v različnih tehnikah je leta 2012 na samostojni razstavi v Galeriji DLUM (Društvo likovnih umetnikov Maribor) predstavil prvo fazo kompleksnega projekta MESTNE KODE z naslovom Mestna koda - Maribor, ki ga označuje sistematični pristop h “kadriranju” mariborskih ulic in arhitektonskih značilnosti na dokaj neobičajen način, hoteč spodbuditi meščane k drugačnemu - likovnemu opazovanju tako urbanističnih značilnosti kot detajlov domačega mesta, ki ga vse prevečkrat doživljamo odsotno, nezainteresirano, naveličano. Projekt prenosa stiliziranih ali reinterpretiranih mestnih kod v galerijski prostor sestoji iz treh razdelkov v lastnih likovnih

zvrsteh oz. tehnikah, vključno s slikarskimi deli, grafikami, in (najdenimi) plastikami. Prvi sklop Ode Maribora sestoji iz devetih izrezov značilnih mariborskih vedut v tehniki akrila na platnu z lepljenimi žicami v obliki reliefnih - kodnih grafizmov

(navezujoč na umetnikovo sočasno kiparsko produkcijo), izhajajoč iz starejše velikoformatne upodobitve stranske fasade zgradbe SNG proti Gledališki ulici, kjer je že zasnoval značilno prostorsko diagonalo z adicijsko komponiranimi, ponavljajočimi se likovnimi (arhitekturnimi) objekti v ploskovitem slogu. V najnovejših upodobitvah je tako kadriral dvoetažni Pobreški most z ekspresivno učinkujočo, geometrijsko perspektivično poglobitvijo, avlo glavne železniške postaje z detajli oken, Ekonomsko poslovno fakulteto na Razlagovi ulici, Tihčevo kroglo v Mestnem parku z detajli rebraste površinske strukture, Stari most s pogledom proti stopnišču do Casinoja, Židovski trg in Piramido ter najnovejše križišče Cankarjeve in Razlagove ulice. Za delo iz cikla Mestna koda

- Maribor, je prejel tudi nagrado DLUM za leto 2013. Drugi sklop sestoji iz najdenih objektov - asfaltnih kock, ki ostanejo na cestah ali pločnikih po rezanju, opozarjajoč na dejstvo, da lahko likovne stvaritve odkrivamo prav povsod, samo translocirati jih je treba v "pravi" prostor, da jih kot take sploh lahko prepoznamo, tretji sklop pa predstavljajo grafični, neke vrste monotipijski odtisi vzorčno tlakovanih pločnikov (50 x 70 cm), čigar primerek krasi enega prostorov mestne občine Bruck na Muri, ponovno v smislu kulturnega povezovanja dveh prijateljskih mest in držav. Drugo fazo projekta MESTNA KODA predstavlja Oda Zagrebu, vključujoč dela v enaki slikarski tehniki ob uporabi žične armature: Granitni tlakovci na trgu Bana Jelačića, Električni kabli zagrebškega tramvaja na trgu Bana Jelačića in Detajl treh stebrov stavbe Borze arhitekta Viktorja Kovačića, ki jih je prvič predstavil na samostojni razstavi v prostorih Hrvaškega kulturnega društva v Mariboru, skupaj z mariborskimi kodami, s skupnim nazivom Paralele. Obe mesti sta namreč umetniku še posebej blizu, saj je v rojstnem Zagrebu preživel najlepša leta svoje mladosti in zaključil kvalitetno strokovno usposabljanje na ALU z magistrskim nazivom, v Mariboru pa si je ustvaril družino in dosegel številna priznanja za svoja umetniška dela. Ime razstave Paralele se torej nanaša na primerjave med mestnimi kodami Maribora in Zagreba. Tretjo fazo projekta MESTNA KODA - PTUJ je Marijan Mirt prvič predstavil na samostojni razstavi SPREGLEDANO, v Miheličevi galeriji na Ptuju, v obliki upodobitev specifičnih prometnih označb na cestišču Jadranske in Vošnjakove ulice.

Na tokratni razstavi v ljubljanskem Razstavišču KULT 3000, Javnega sklada RS za kulturne dejavnosti, predstavlja izbor iz celovitega projekta MESTNA KODA, nadaljujoč popotovanje po slovenskih in srednjeevropskih mestih, pri čemer namerava v bližnji prihodnosti v projekt vključiti tudi kode prestolnice.

HKDM PRIKUPLJA HUMANITARNU POMOĆ

Slađana Matić Trstenjak, mag. art.

Vrata našeg društva od 29. svibnja bila su otvorena našim članovima i svima ostalima koji su bili spremni pomoći donacijama humanitarne pomoći ljudima koji su ostali bez svojih domova u poplavama koje su pogodile Hrvatsku, Srbiju te Bosnu i Hercegovinu. Skupljanje različitih potrepština intenzivno je trajalo tri tjedna. Također, bili su obaviješteni i hrvatski studenti u Mariboru, a njihova velikodušnost i suosjećajnost nas se najviše dojmila. Naše društvo je u dvama navratima vozilo prikupljenu pomoć u zagrebački Crveni križ. Humanitarni koncert gdje je nastupila naša klapa Dalmari te humanitarna aukcija slika koju je organizirala naša likovna sekcija uz pomoć velikih djela slikara i kipara Društva likovnih umjetnika u Mariboru održali su se 30. svibnja u Vetrinjskom dvoru u Mariboru. Prikupljeni iznos od 686,50 eura predan je u mariborski Crveni križ.

IZLOŽBA LIKOVNO USTVARJANJE NA MARIBORSKIH ULICAH

Tamara Pejić, prof.

U slikovitom prostoru Rajzefiber biroa u Gosposkoj ulici u subotu 27. rujna 2014. otvorena je izložba pod nazivom Likovno ustvarjanje na Mariborskih ulicah. Na njoj su predstavljena djela nastala u sklopu Prve urbane likovne kolonije održane 24. – 27. rujna, a posvećene nedovoljno poznatoj slikarici Mileni Lah. Ulica je kao mjesto odvijanja urbanog života odavno predstavljala inspiraciju, ali ovdje je poslužila i kao građa i prostor stvaranja umjetničkog djela. Djela su izložila četiri umjetnika iz Slovenije, Hrvatske i BiH: Luka Bunić, Milan Ketiš, Slađana Matić Trstenjak te idejni začetnik ove kolonije Marijan Mirt. Iako je izložba kvantitativno skromna sa samo četirima radovima, umjetnici su raznolikošću pristupa i medija uspjeli prenijeti kompleksnost grada kao tvorevine i njegovu slojevitost. Svaki od njih koristio je drukčiji medij tipičan za autora. Jednodnevni projekt Luke Bunića prenosi impresije grada nastale u kratkom vremenu vožnje na skateboardu (koji je i sam izraz urbane kulture) u obliku multimedijalne instalacije. Ona se i dalje mijenja pred posjetiteljima poput bljeskova sjećanja, dodavanjem efekata i kombiniranjem fotografija i snimki. Slađana Matić Trstenjak prikazuje vedute grada u kombiniranoj tehnici, iako apstrahirane, imaju jaku asocijativnu moć. Krovovi i zidovi izvor su emocija koje autorica izražava ekspresionistički prije svega bojom, ali i sugestivnošću oblika. Ploče koje su nekad činile tkivo ulice postaju intervencijom Marijana Mirta dio umjetničke instalacije. Izdvojene iz konteksta, umjetnik ih dovodi u interakciju koja u stvarnosti nije moguća. Na taj način dolazi do izražaja njihova različita struktura koja se u prostoru galerije može doživjeti i vizualno i taktilno. Fotografije Milana Ketiša suprotstavljaju urbano i prirodno okruženje, ali i čovjeka kao jednog od aktera. Kroz njih se provlače i druge teme: zrcala koje odražava sliku svijeta, pitanje dobivanja nove perspektive te banalnosti reklamne fotografije.

RETROSPEKTIVA ŽIVOTA – LIKOVNA RAZSTAVA SLIK KSENIJE FERENC

Marijan Mirt, mag. art.

Ksenija Ferenc je velika ljubiteljica in poznavalka umetnosti. Ne samo, da občuduje že nastale umetniške stvaritve drugih umetnikov, njena ljubezen do umetnosti je tako močna, da ustvarja tudi sama. Ta poriv se ponavadi javlja, ko imamo veliko notranjo potrebo po izražanju in seveda posedujemo veščino, da ta čustva tudi likovno realiziramo. Motivi Ksenijinega ustvarjanja so večinoma lastne interpretacije že znanih motivov iz zgodovine likovnega ustvarjanja. Najdemo pa tudi lastne kompozicijske stvaritve, ki so produkt kompleksnih izpolnjevanj čustvenih porivov.

Pogost motiv, ki ga srečamo na slikah, je človeška podoba. Eden od najzahtevnejših motivov likovne umetnosti. Portreti in figuralne oblike nam najlažje in najverodostojneje predstavijo ustvarjalčeva čustva. V zadnjem času Ksenija slika abstraktne motive. Abstraktna umetnost nas takoj usmerja, da gledamo likovne vrednote brez nevarnosti zapletanja v resnično podobo, ter nam pušča več možnosti za lastno interpretacijo. Omogoča nam tudi užitek v čisti likovni formi njenih oblik in barv.

Ne glede na to, kaj določena slika dejansko predstavlja, lahko posamezno sliko gledamo kot en del mozaika. Vsaka slika je del enega življenjskega obdobja, ki na svoj način povzema ta čustvena obdobja. Ustvarjalka obvlada več različnih tehnik. Nekatere tehnike jo omejujejo pri dolgotrajnem ustvarjanju (slikanje na svilo) in jo primorajo, da deluje hitro, nekatere tehnike pa ji omogočajo, da delo dolgoročno spreminja in korigira (olja). Kljub temu, da so nekatere slike slikane tudi dlje časa, je na njih zaznati svežino in spontanost, ki jo srečamo tudi pri sami ustvarjalki. Če poznamo umetnico, ugotovimo, da so ji slike karakterno podobne, kar je znak, da ustvarjalka slika z dušo in predstavlja sebe enako, kot to delajo veliki umetniki.

Ustvarjalka ima talent, talent, ki je dozorel in si zasluži, da je predstavljen tudi širši publiki. Na slikah je Ksenija pogumno razgalila sebe in svoja čustva. Marsikdo se bo poistovetil in našel tudi svoja čustva, gledajoč njene slike. To je tudi namen umetnosti.

LIKOVNA IZLOŽBA PAPIR SLAĐANE MATIĆ TRSTENJAK I MILANA KETIŠA U GALERIJI MORH-A ZVONIMIR U ZAGREBU

Mario Berdič, likovni kritičar

U prepoznatljivom se likovnom izrazu slikarice mr. Slađane Matić Trstenjak s jedne strane iznenađujuće zrcale odjeci njemačkoga ekspresionizma pri izrazitoj plošnosti, deformiranom oblikotvorju i snažnom, često crnom konturom. S druge strane, radi se o individualnim varijacijama na temu geometrijsko stiliziranoga, znakovno simboličkoga prikazivanja motiva krajolika s naglaskom na šume ili pojedina stabla te izmjenjujućim poljima i brdima. Unatoč tome što likovna cjelina posreduje izrazito dvodimenzionalan, mjestimice čak grafički plošan dojam, osjeća se prilično duboka iluzija prostornosti ponajprije zbog prekrivanja likovnih objekata i toplo-hladne modulacije kojoj bitno doprinose intenzivne crne partije. Kao posebnost na slikovnoj površini nastupaju kolažirani umeci u obliku istrgnutih papirića, iscrtanih s apstraktnim, ugljenim ili grafitnim, akcijski oscilirajućim crtežem. Drveće je u pravilu prikazano kao znakovi s crnim obrubom, kratkim deblom i elipsastom krošnjom koja može biti dopunjena s na glavu

Naš likovni kritičar i kreativci

Zagrebačka likovna publika upoznaje naš rad

obrnutim uzorkom riblje kosti. Pritom se radi o skoro jedinom neposredno prepoznatljivom detaljiziranom likovnom objektu jer su prevladavajuća polja, gore i vode zasnovane krajnje asocijativno i apstraktno, kao nepravilni geometrijski likovi u smislu beskonačne kompozicijske mreže koja se nastavlja iz jedne slikovne površine u drugu. Umjetnica tako očito više puta prikazuje izreze jednog te istog maštovitog, skoro dječje retrospektiranog pejzaža kojega možemo pratiti kao beskonačnu priču po zidovima izložbenog prostora. Promatračima se prepušta hoće li slikovno događanje neposredno doživljavati na primarnom perceptivnom nivou, kao apstraktnu harmoniju likovnih elemenata ili će prepoznavati sadržaj likovnoga djela na višem ikonografskom stupnju.

Izvrstan band Mnogi Drugi

Milan Ketiš se u svom studiju na Akademiji likovnih umjetnosti i dizajna u Ljubljani posvećuje različitim umjetničkim žanrovima, uključujući i performans (npr. estetika svakodnevice). Svoje osnovno umjetničko stvaralaštvo usmjerava primarno na prikaz ljudskog tijela, uzimajući u obzir filozofsku zakonitost joge s kojom se intenzivno bavi već duže vrijeme u smislu pronalaženja sklada između ljudskog i univerzalnog bića, između žive i nežive prirode, između duha i materije, s naglaskom na kontinuirani konstruktivni pokret koji se manifestira kroz kozmičke strune, energetske tokove, valove i vibracije. Njegova idealna umjetnička kompozicija odgovara stilskom utjecaju realizma s blagim reminiscencijama Luciana Freuda, kasnije u obliku parafraziranja Francisa Bacona s izražajnim deformiranim oblicima i jedinstvenom užarenom paletom boja. Umjetnikova studijska djela pokazuju dubinsko istraživanje oblika poteznim sistemom, harmonije boja, valera, kompozicije, itd. gdje se nazire tendencija prema analitičkom pristupu, likovno-teoretičnom i praktičnom problemu. Ženske figure prikazane su u klasičnom atelijerskom studiju u različitim pozama koje zahtijevaju znanje anatomskih razmjera. Što je noviji rad, time proporcije postaju nebitne jer figure gube svoje ljudske proporcije i sve više postaju višedimenzionalni čvor struktura, pogotovo u slučaju čistih crteža na velikim formatima kao što ih predstavlja na ovoj izložbi u Zagrebu. Ketiša trenutačno zanima unutarnja anatomija tijela u smislu kozmičkih struna i vibracija koje postaju sastavni dio sveobuhvatnog tijela stvaranja kao da bi se raspale od općih do specifičnih, od pojedinca u apsolutno.

Visoka delegacija iz Matice hrvatskih iseljenika

FRANJEVAČKI SAMOSTAN S CRKVOM MARIJINA UZNESENJA

autor Miha Murko, prevela i uredila Iva Ciglar, univ. dipl. arheologije i etnologije

Arheološka istraživanja crkve Marijinog Uznesenja unutar samostanskog kompleksa i Vojašniškog trga uz sjeverni zid crkve, na području mariborskog franjevačkog samostana, održana su u od 18.11.2013. do 25.4.2014. od strane arheološke firme PJP d.o.o iz Slovenske Bistrice pod vodstvom univ. dipl. arheologa Mihe Murka i Primoža Predana i stručnim nadzorom Andreja Magdiča, univ. dipl. arheologa i konzervatora iz ZVKDS OE Maribor. Arheološka istraživanja odvijala su se zbog potrebne obnove objekta kao i promjene njegove funkcije u višenamjensku koncertnu dvoranu koja bi djelovala u sklopu lutkarskog kazališta. Prva arheološka istraživanja na širem području franjevačkog samostana odvijala su se sporadično između 2006. i 2010. godine. Najstariji arheološki ostaci pronađeni u tim iskopavanjima datirani su u mlađe željezno doba (dvije jame). Najstariji srednjovjekovni arhitektonski ostaci datiraju iz 10. / 11. stoljeća (reprezentativna zgrada, otkrivena u samostanskom dvorištu) što znači da je najstarija otkrivena zgrada srednjovjekovnog Maribora koja se može vremenski povezati s najstarijim ostacima dvorca na Piramidi. U rano 12. stoljeće datirani su temelji pravokutnog romaničkog crkvenog prezbiterija koji je bio otkriven istočno od današnje crkve ukrašene u baroknom stilu. Također, u isto se vrijeme datiraju temelji nekih struktura koje se nalaze u samostanskom dvorištu .

Franjevački samostan s crkvom Marijinog uznesenja nalazi se na Dravskoj terasi između Vojašniškog trga i Pristana. Samostanski kompleks sastoji se od triju krila (istočnog, južnog i sjevernog) i otvoren je prema jugozapadnom uglu srednjovjekovnih zidina. Točno vrijeme ustanovljenja samostana nije poznato. Prvo spominjanje samostana seže u 1270. godinu, a samostanske crkve u 1273. iako neki povjesničari smatraju da su se na području Maribora franjevci naselili i ranije, oko 1250. godine. Franjevci su došli u Maribor dijelom iz Italije, a dijelom iz Gornje Njemačke. Prema jednom od tumačenja, osnivači franjevačkog samostana u Mariboru bili su građani, po drugom, bio je to bamberški biskup Henrik I. Bilversheimski, između 1242. i 1257. godine. Samostanski kompleks bio je izgrađen u obliku potkove već u drugoj polovici 13. stoljeća, a zatim se kroz osamstogodišnju povijest mijenjao i popravljao, obnavljao i rušio, sve do slike kakva je bila vidljiva prije renoviranja. Sve do 17. stoljeća, samostan je pripadao tzv. austrijskoj pokrajini u Beču, a kasnije je pripadao štajerskoj pokrajini sa sjedištem u Grazu, u Austriji. Tijekom jozefinskih reformi 1874. godine samostan se ukida i postaje vojarna 47. careve kraljevske pukovnije te služi u vojne svrhe sve do 1927. godine. Crkva Marijinog uznesenja dobila je svoj današnji izgled u 18. stoljeću kada se izgradilo barokno pročelje i zvonik. Očito je da je na tom mjestu prije stajala romanička, a kasnije i gotička crkva.

Arheološka iskopavanja oko sjevernog zida crkve Marijinog uznesenja, otkrila su sve predviđene faze korištenja prostora od antike do modernog doba. Prostor koji se još prije nekoliko godina koristio za koncerte u sklopu Festivala Lent ima vrlo bogatu i zanimljivu povijest. Na najvišoj razini se nalaze još uvijek dobro očuvani ostaci nedavnog (Festival Lent) i vojnog korištenja prostora. Među otkrivenim strukturama iz barokne faze izgradnje treba istaknuti temelje baroknog oltara nađene u zapadnom dijelu crkve kao i vrlo dobro očuvanu grobnicu u njenom istočnom dijelu. Unutar grobnica otkrivene su tri jame u kojima su se nalazili ostaci kostura nekoliko pokojnika. U jednoj od jama otkriveni su dobro očuvani dijelovi odjeće i

Samostansko dvorište tijekom arheoloških istraživanja 2008. (foto: A. Magdič).

obuće kao i dijelovi krunice, medalje (svetinjice). Baroknu fazu obilježava pokapanje pokojnika u kripti dok su samo dva pokojnika ležala u pojedinačnim grobnim jamama. S vanjske strane sjevernog zida crkve otkriven je temelj zida koji je vjerojatno nosio neku vrstu drvene strukture hodnika pokraj crkve i bio je popločen riječnim oblutcima tzv. mačjim glavama.

U gotičkoj fazi crkva je bila najveća, u istočnom dijelu nalazila se polukružna apsida u kojoj je bio oltarni prostor. Iz tog vremena je vjerojatno najviše pojedinačnih grobnica koje su bile raspoređene uglavnom u središnjem dijelu crkvenog broda. Pokojnici su bili pokopani u drvenim ljesovima u jednostavne grobne jame. Unutar velike barokne kripte otkriveni su ostaci temelja starije grobnice koja vjerojatno pripada ovoj fazi. Uz sjeverni zid crkve otkriveno je gotičko stubište s portalom za kojeg se pretpostavlja da je bio glavni ulaz u crkvu dok su na sjevernoj strani bili otkriveni ostaci gotskog tlaka iz opeke.

Romanička faza izgradnje može biti povezana s ostacima drvene konstrukcije koja je po svoj prilici stajala na šest stupova i dijelila crkvenu lađu na tri dijela. Nekoliko najniže ukopanih pojedinačnih grobova također su uvršteni u ovaj period.

U crkvi je bila otkrivena velika količina keramike koja je tu vjerojatno dospjela sekundarno prilikom izravnavanja tla u fazi izgradnje, a prije toga s jakim i obilnim bujicama koje su ostavile tragove u najdubljim slojevima. Zato danas na mjestu Vojašničkog trga možemo očekivati strukture iz vremena brončanog doba, ranog željeznog doba, rimskog doba i srednjeg vijeka. Neke od najljepših i najbolje očuvanih struktura prezentirane su in situ te dodatno uljepšavaju prostor višenamjenske koncertne dvorane. Daljnji rad i interpretacija keramičkog materijala, povijesnih i drugih izvora omogućit će još bolji uvid u razvoj područja gdje se danas nalazi crkva koja je imala očito vrlo važnu ulogu u razvoju grada Maribora u njegovim najranijim povijesnim odnosno prapovijesnim razdobljima.

ŠAHOVSKA SEKCIJA HKD MARIBOR
PARTIZANSKA C. 12

P O Z I V
NA TRADICIONALNI MEMORIJALNI ŠAHOVSKI TURNIR

ORGANIZATOR:
Šahovsko društvo HKD Maribor

KADA:
12. prosinca 2014. u 16 sati

GDJE:
Hrvatsko kulturno društvo u Mariboru, Partizanska c. 12, Maribor

UVJETI IGRANJA:
Odigrat će se **11** kola po švicarskom sustavu po pravilima FIDE s dodatkom za pospješeni šah.
Pravo nastupa imaju svi članovi društva koji su ispunili sve obveze članarine. Mogućnost igranja imaju članovi i ne članovi društva.

PRIJAVE:
Branko Vadlja – CU Maribor
Tržaška 49
tel: 02 297 30 17
mob: 031 813 580
branko.vadlja@gov.si

Pozivamo vas da se u što većem broju odazovete za šahovnicu, zatim da se još malo zabavimo i zaboravimo na svakodnevne brige.

Po završetku šahovskog turnira, šahovska ljestvica će biti objavljena u idućem broju časopisa Croata.

Gojko Turudić,
voditelj šahovske sekcije

JAPANIZMI

Marko Mandir, mag. art, prof. phil.

Shinkansen je krenuo u minutu točno, putnički prostor diskretno ispunivši kratkom, sintetiziranom melodijom prije obavijesti o mnogočemu. Ta naivno pragmatična imitacija Bacha kojoj nije manjkalo ni trilera ni ritenuta podsjetila me na još jednu izvorno japansku fetišizaciju auditivnim iskustvom u najboljoj tradiciji muzaka. Kad se, naime, upali zeleno svjetlo na semaforu za pješake, začuje se slična nježna melodija koja po harmoniji sigurno proizlazi iz evropske glazbene tradicije, ali je tako divno iščašena japanskom percepcijom utilitariteta glazbe u svakidašnjici. Vlak je nedugo nakon što je izašao iz stanice sumanutom brzinom pohrlio ostavljajući iza sebe Aomori. Prizori kroz prozor izmjenjivali su se u ubrzanom ritmu – predgrađe, tunel, nadvožnjak, tunel, šuma, tunel, polja riže. Geometrizam prisutan u tim poljima nije se samo manifestirao u rasteru katastra već i u uređenoj udaljenosti među zelenim vlatima koja su, vjerojatno strojno zasijana, virila iz vode. Hiperindustrijalizirani i urbanizirani Japan se kao u ubrzanoj snimci podastirao pred mojim pogledom kroz prozor vlaka. I dok je ta ljudina, ispunjeni sofisticirani projektil izvrsne japanske tehnologije penetrirao tunel, uzeo sam trenutak da promislim sudbinu tog nekoć slavnog carstva kojemu je aleatorika kozmogonije namijenila da se razvija na tako izoliranom otočju s druge strane planeta na spoju tektonskih ploča. (…) Posegnuo sam za izvrsnom ledenom kavom, zavalio se u udoban naslon i zagledao u krajolik. Danas je bilo tjedan dana otkako smo se zaputili na turneju i mogu reći da smo se kao prava cirkuska kompanija uhodali u taj tempo izmjenjivanja hotela i transfere od aerodroma ili željezničkih postaja do teatara. Odlučno, dakle, zagrabismo još jedan dio Honšua prema jugu, usput inseminirajući japansku publiku oduševljenjem za operu. Pumpe su neumorno izbacivale vodu koja je u slapu tekla iz umjetne stijene u dva hektara japanskog vrta prepunog brižljivo njegovane vegetacije koji se umjestio između hotela Takanawa i New Takanawa u Tokiju. Nakon neugodne epizode s prvim hotelom konačno smo bili transferirani u hotelčinu gdje smo se osjećali kao superstars. U šetnji tim vrtom sam imao priliku vidjeti vrtlara koji s kacigom na glavi trijebi korov među mladicama bambusa dok je drugi kacigaš u oblaku dima dvotaktnog motora škarama oblikovao zelenu skulpturu kraj ribnjaka u kojem su kraljevale ribetine s ljudskim obrazima. (…) Nagoya. Četvrto po veličini mjesto u Japanu relativno je bezlično. Ogromne avenije i mramorna pročelja protežu se u nedogled. I da, televizijski toranj kao jedna od brojnih uporabnih reinterpretacija Eiffelovog tornja (Sapporo, Tokyo) krasi trg nasuprot koncertne dvorane, Arts centra, pješačkim mostom povezanim s kultiviranim travnjakom i pješačkim stazama koje vode do još jednog arhitekturnog kurioziteta. Teško bi se to nazvalo parkom i jezerom. Taj travnjak vodi do staklene ograde perforirane stubištima, eskalatorima i liftovima koji ili vode na ovalni trg, dvadesetak metara ispod nivoa ulice ili vode na umjetno jezero istog tlocrta koje nadsvođuje trg! “Dno” desetak centimetara plitkog “jezera” je stakleno što omogućuje fenomenalnu igru elemenata – krov kojemu je voda strukturalni element ujedno štiti trg od oborina. Taj čudesni paradoks sigurno je još ljepši dok kiši kada se duboko ispod, s trga, odozdo, može gledati igra kišnih kapi na površini vode i pritom biti savršeno suh. Tridesetak metara nad ulicom, između nebodera je, dakle, stvoren jedinstven urbanistički bombon, malo manji od Tartinijevog trga u Piranu. Ovalno, plitko jezero okružuje prostrana šetnica s velikom aluminijskom klupom s jedne strane na koju otuđeni Nagojčan ili udivljeni turist sjedne i pusti da ga prožima umirujuća energija vode dok promatra odsjeve okolnih zgrada na umjetno generiranoj površni vode veličine nogometnog igrališta. (…) Dvorac u Nagoyi okružen je uistinu lijepim vrtom. Samu unutrašnjost ispunjava delikatni miris eteričnog ulja koje struji iz čudesno obrađenih greda najboljeg čempresa koji se može naći u Japanu. Iščišćene geometrijske linije, jasne horizontale i vertikale se u zlatnom rezu perpetuiraju u najmanjem detalju kliznih vrata nevjerojatno precizno intarziranih letvicama preko kojih je razapet debeli bijeli papir. Sasvim je neumjesno na ovom mjestu problematizirati energijsku održivost grijanja tih uzvišeno lijepih prostora zimi. Unutarnji zidovi prostranih soba

oslikani su tigrovima i leopardima (za koje su mislili sa su ženke tigrova) na zlatnoj podlozi uz ukusne interpolacije zelenila krošnji čempresa oblikovanih u najboljoj tradiciji bonsaia. (…) U starom dijelu Osake postoji cijeli kvart ispresijecan uskim uličicama iznad kojih se vije nepregledna mreža zapetljanih kablova koji dobavljaju elektriku niskim, drvenim kućama. Na svakom od ulaza u te kućice se u visini glave viju crvene ili bijele platnene zastave oslikane karakterističnim crnim slovima. Napis sigurno želi dobrodošlicu gladnim gostima dok ujedno priječi direktan pogled s ulice u unutrašnjost restorana kojima su vrata širom otvorena. Kraj otprilike svakog trećeg ulaza nalazi se ogromni akvarij u kojem se lijeno pomiču rakovi, jastozi, ribe ili jegulje. Akvarij ujedno služi i kao izlog u restoran. Po mojoj slobodnoj procjeni se u tom kvartu nalazilo stotinjak restorana u koje su ulazili više ili manje pripiti ljudi u poslovnim odijelima koje su pratile cvrkutajuće gejše držeći papirnate kišobrane nad njihovim glavama iako nije kišilo. (…) Hotelska soba u Osaki nalazila se na 44. katu. Na prozoru je bio iznenađujuće naivni uređaj koji je omogućavao da se prozor klizno otvori tek za petinu. U slučaju nužde bi se trebalo slomiti nekakvo kućište od pleksiglasa koje je ograđivalo mehanizam te bi se potom omogućio izlazak na balkončić s niskom ogradom u visini malo višoj od koljena i aluminijskim gelenderom koji se kao vijenac protezao bez pregrada oko svakoga kata, vodeći do vanjskog stubišta za nuždu smještenim na lateralnim stranama nebodera. Ti naivni inženjeri valjda nisu računali na objesnu neposlušnost evropskih individualista koji smo u par minuta skužili da se jezičac blokade dade prstima iščačkati te se, što je još važnije, nakon opasne eskapade vratiti u prvotni položaj bez ikakve lomljave kao da ništa nije bilo. Predstavite si, dakle, dječje ciktanje odraslih glazbenika oko 1 sat u noći koji se nađu na balkončiću koji nije predviđen za

žurku, kako izmjenjuju adrenalinom napumpane poglede na automobilčiće koji gmižu brojnim prometnicama dvjestotinjak metara niže, dok se među okolnim neboderima u daljini kroz kišicu naziru treperava crvena svjetla na vrhovima suspenzijskih mostova nad zaljevom…

UČENJE HRVAŠKEGA JEZIKA V OKVIRU DOPOLNILNEGA POUKA

Kaja Otovič, univ. dipl. hrv., srb., mak.

Ministrstvo za znanost, izobraževanje in šport Republike Hrvaške organizira in financira hrvaški pouk v okviru dopolnilnega pouka v tujini, in sicer v dvajsetih državah po svetu: v Argentini, Avstriji, Belgiji, Črni Gori, Čilah, Franciji, Italiji, Irski, Makedoniji, Nizozemski, Norveški, Nemčiji, na Poljskem, v Romuniji, Rusiji, na Slovaškem, v Sloveniji, Srbiji, Švici in Veliki Britaniji. Vseh učencev je približno 6.700, pouk pa vodi 95 učiteljev.

INTERVJU Z UČITELJEM HRVAŠKEGA JEZIKA IN KULTURE

Marijo Malkoč je edini učitelj hrvaškega jezika in kulture, ki poučuje v Sloveniji. Danes se brezplačen pouk izvaja kot interesna dejavnost na Dvojezični osnovni in srednji šoli v Lendavi, Osnovni šoli Angela Besednjaka in II. gimnaziji v Mariboru; v Ljubljani pa na OŠ Bežigrad, OŠ Sostro, OŠ Dravlje, v Hrvaškem domu v Ljubljani ter Mestni knjižnici Grosuplje. Včasih je pouk hrvaškega jezika in kulture potekal tudi v Velenju na Osnovni šoli Šalek. V šolskem letu 2013/14 se skupno udeležuje hrvaškega jezika 66 učencev, torej v vsaki učni skupini približno od pet do deset učencev. Število učencev se spreminja iz leta v leto, vsako leto prihajajo novi učenci. Navadno učenci ne obiskujejo pouka hrvaškega jezika v okviru podaljšanega bivanja dlje kot eno leto, zato si učitelj za naslednje leto prizadeva, da bi učenci obiskovali hrvaški pouk vsaj dve leti. Učenci se učijo hrvaški jezik in književnost, zgodovino hrvaškega jezika, zemljepis ter hrvaško kulturo. K pouku učenci večinoma prihajajo kot prijatelji oziroma kot družba. Za četrtino učencev bi se lahko reklo, da govorijo hrvaški jezik doma v družini, vsaj v neki meri, za ostale, ki so po poreklu Hrvati, pa doma ne prevladuje hrvaški jezik. To so učenci druge ali celo tretje generacije, ko so njihovi starši v sedemdesetih letih prejšnjega stoletja ali kasneje prišli v Slovenijo in so njihovi otroci rojeni v Sloveniji, zato jim je slovenščina absolutno prvi jezik. Meni, da se za pouk hrvaščine odločijo, ker se želijo na morju pogovarjati hrvaško s prijatelji, ki jih tam spoznajo in to je eden od pomembnih razlogov, saj pogosto hodijo na Hrvaško s svojimi starši. Učitelj ni opazil velikih pritiskov staršev, to se kaže v tem, da veliko izostajajo od pouka. Prednost imajo druge dejavnosti. Veliko raje si izberejo kakšno drugo dejavnost, še posebej športno kot pa pouk hrvaščine. Učitelj je obiskal in se dogovoril s šolami, ki so objavile obvestila na oglasnih deskah. Učitelj se je v celotnem šolskem letu trudil, da bi pouk postal kot nek oglas za naslednje šolsko leto. Kolikor je le mogoče sodelujejo s kulturnim društvi, ki jih je v Sloveniji kar precej. Sodelovali so s kulturnim društvom v Lendavi, Ljubljani in Mariboru, včasih tudi s kulturnima društvoma v Velenju in Kopru. Na začetku šolskega leta večina učencev na dopolnilni pouk hrvaščine pride z zelo slabim znanjem ali celo z nikakršnim znanjem hrvaščine. Težave jim predstavljajo črke, ki jih ni v slovenskem jeziku. To se najbolj opazi na fonološki ravni, in sicer imajo največ težav pri uporabi črk ć/č, dž/đ in lj/nj. Prednost je, da imajo prostor za dopolnilni pouk hrvaščine v šolah, kamor učenci redno hodijo in da pouk poteka v okviru podaljšanega bivanja, tako da starši niso obremenjeni s prevozom. Učitelj se ravna po učnem načrtu, ki ga je prejel iz Republike Hrvaške Hrvatska nastava u inozemstvu (Bežen, Bošnjak, 2012). Za vse učitelje obstaja univerzalni kurikulum, kjer delajo mesečne in letne učne načrte. Pomembno je, da učitelji uresničijo cilje, ki jih imajo navedene v učnem načrtu, čeprav morajo biti pozorni na sposobnosti otrok in kateri cilji se sploh lahko uresničijo. Zanimalo me je, ali obstaja v knjižnicah knjižnično gradivo tudi v hrvaščini, vendar obstajajo le knjige hrvaških avtorjev, prevedenih v slovenščino. Za prihodnje leto bi lahko izdelali tudi učbenik za učence, izdelan iz delovnih listov, ki so se uporabljali v tem letu, saj učitelj meni, da učenci pogosto izgubljajo ali pozabljajo delovne liste, ki jim jih priskrbi za pouk. Na vprašanje, ali meni, da je premalo ur namenjeno maternemu jeziku, mi je odgovoril, da ni, ampak je njihov cilj, da se učenci čim več naučijo in čim več znanja odnesejo od pouka ter da jim od tega znanja tudi kaj ostane. Meni, da bi bilo bolje, da bi pouk potekal dvakrat po 45 minut, ker se učenci od prvega do petega razreda težko zberejo po dveh šolskih urah. Njihov cilj je, da se skozi pouk zavedajo učenja hrvaščine kot njihovega maternega jezika, da se zavedajo, da je to sosedni jezik, saj prav tako na Hrvaškem obstaja pouk slovenskega jezika. Pomembno je, da se naučijo in razumejo oba jezika, to pa dosežejo lahko tako, da čim več let obiskujejo dopolnilni pouk hrvaščine. Koliko se sploh lahko naučijo v tem času, je odvisno od tega, s kolikšnem znanjem pridejo k pouku, ko se vpišejo. Pomembno je, da znajo jezik do tolikšne mere, da ga lahko govorijo doma, saj bi večja komunikacija lahko prinesla velike rezultate, kajti učinek je dokaj majhen, če otrok govori svoj materni jezik, v našem primeru hrvaščino, le pri dopolnilnem pouku. Od prvega do tretjega razreda se lahko naučijo besede z enostavnimi komunikacijskimi vajami, s katerimi bodo znali komunicirati na ulici, v telefonskem pogovoru, se spoznavati in seveda bogatiti besedni zaklad, čeprav je v drugem in tretjem razredu slika malo drugačna kot v prvem razredu, saj se jezikovni nivo lahko zviša. Sodelovanje učitelja s starši poteka dobro in korektno, v principu nima tolikšnega kontakta s starši, ker pouk ni obvezen in je izključno interesna dejavnost.

POGLED U AUSTRALIJU

Marijo Malkoč, mag. croat.

Intervju s dr. Danijelom Džinom, sveučilišnim profesorom na Odjelu hrvatskih studija i Odjelu za antičku povijest na sveučilištu Macquarie u Australiji

Razgovarao: Marijo Malkoč, mag. croat, učitelj hrvatske nastave u Sloveniji

Doktor klasične filologije i antičke povijesti Danijel Džino, profesor je u Sydneyu na sveučilištu Macquarie na Odjelu hrvatskih studija i Odjelu za antičku povijest. Govori o aktualnoj situaciji hrvatske zajednice u Australiji, ali i o iseljeništvu općenito. Uspoređuje europsku i australsku praksu u tretiranju etničkih skupina, komentira dolazak premijera Milanovića u Australiju, odnos Hrvata s drugim migrantskim skupinama, položaj Hrvata i hrvatskog jezika, govori o Hrvatskim studijima na sveučilištu Macquarie te medijskoj zastupljenosti hrvatskog jezika u Australiji

Koliko Hrvata danas živi u Australiji? U kojim gradovima i regijama je najviše Hrvata?

U Australiji se na popisu ne pita za nacionalnost, ali se pita za jezik kojim se govori u domaćinstvu. Prema toj statistici, mislim da se radi oko 50-60 tisuća ljudi koji govore hrvatskim jezikom, ali prema nekim našim procjenama u Centru hrvatskih studija, radi se o 150 – 200 tisuća Hrvata, uključujući tu drugu i treću generaciju. Koncentracija Hrvata velika je u Sydneyu, Melbourneu, Geelongu, Wollongongu, Adelaideu, u svim velikim gradovima u kojima je prije bilo velike industrije, ali postoje i male zajednice recimo u Queenslandu, na Tasmaniji i u središnjoj Australiji.

Poznato je da se velik broj Hrvata doselio u Australiju nakon drugog svjetskog rata. Je li i kasnije bilo velikih valova doseljavanja Hrvata, recimo tijekom Domovinskog rata?

Hrvata u Australiji bilo je i prije Drugog svjetskog rata, uglavnom Dalmatinaca. Nakon drugog svjetskog rata najveći migracijski valovi dolazili su 50-ih i 60-ih godina, a 70-ih godina potpisan je ugovor između Australije i tadašnje SFRJ o migraciji. Najveći broj migranata su predstavljali Hrvati iz Hrvatske te Bosne i Hercegovine. Novi val dolazi 80-ih, a valovi se međusobno razlikuju po obrazovnoj strukturi migranata i po uzrocima migracija. Tijekom Domovinskog rata nije došlo previše Hrvata iz Hrvatske, ali je došao velik broj Hrvata iz Bosne i Hercegovine pa je to bio posljednji val migranata. U dvijetisućitim broj migranata puno je manji jer su kriteriji migracija sada puno oštriji.

Kako biste prokomentirali položaj Hrvata u Australiji?

Položaj Hrvata se mijenja. Hrvati su imali stigmu 60-ih i 70-ih godina tijekom borbe za neovisnost Hrvatske koja je imala snažno uporište u Australiji pa su određene akcije, kao što je "Bugojanska skupina", pribavile Hrvatima negativan imidž terorista, vječitih pobunjenika, itd. Taj imidž počeo se ispravljati međunarodnim priznanjem RH, Domovinskim ratom i određenim promjenama strategije borbe za neovisnost, osobito kasnih 70-tih godina. Negativna percepcija Hrvata uzrokovana je i tim što je australska vlada blisko surađivala s jugoslavenskim vlastima, stoga nije neobično što je nastao taj nesretni konstrukt "neprijateljske emigracije" kakav je ovdje u Hrvatskoj egzistirao do kraja bivše države.

U Europi često govorimo o nacionalnim manjinama, etničkim skupinama i zakonima koji reguliraju njihova prava. Hrvatska recimo priznaje sve nacionalne manjine dok u Republici Sloveniji status nacionalne manjine imaju samo Talijani i Mađari, a Hrvati, Srbi, Bošnjaci, Austrijanci, itd. svrstavaju se u etničke skupine. Nažalost, razlike nisu samo terminološke prirode, već su prava, recimo Mađara kao nacionalne manjine, neusporedivo veća u odnosu na prava Hrvata kao etničke skupine. Kako su pitanja nacionalnih manjina i etničkih skupina riješena u Australiji i postoje li uopće spomenuti termini?

Potpuno je drukčije u Australiji jer je to država migranata i nijedna etnička skupina osim Aboridžina, australskih domorodaca, nema svoja prava per se, no australska državna ideologija je ideologija multikulturalizma koja se primjenjuje recimo u Kanadi, zatim u Ujedinjenom Kraljevstvu koja je europska država, ali ima donekle drukčiji tretman migrantskih skupina. Ne postoji specifična reprezentacija etničkih skupina u parlamentu, čak ni Aboridžina, ali sve etničke skupine imaju jak utjecaj kroz lobiranje shodno njihovu broju. Kinezi sada recimo imaju vrlo jak utjecaj jer njihova populacija iznosi 3 – 4% ukupne populacije Australije. Država daje veliku količinu sredstava za sve što se tiče multikulturalizma.

Često se osnivaju tijela koja lobiraju pri ministarstvima na državnoj ili federalnoj razini u korist svojih etničkih skupina. Generalni termini za manjinske skupine su "etničke skupine", ili "migrantske skupine", no njihov položaj nije reguliran ustavom kako su recimo regulirana prava etničkih manjina u europskim državama. Danas imamo barem četvrtinu stanovništva u Australiji koji nisu rođeni u Australiji tako da je politika multikulturalizma jedini način kako se nositi tako velikim priljevom migranata.

U Sloveniji se jedanput godišnje održava Sabor hrvatske kulture što je svakako najvažnija kulturna manifestacija hrvatskih društava. Koje biste aktivnosti hrvatskih zajednica u Australiji posebno izdvojili?

Veliki je događaj "Fešta" u Adelaideu gdje dolazi par tisuća ljudi, prodaje se hrvatska hrana, sluša se hrvatska glazba. Organiziraju se često i dani hrvatske kulture, kuhinje, filma u raznim australskim gradovima, no problem hrvatske zajednice je u Australiji općenito nedostatak koordiniranosti pa zapravo možemo govoriti o umreženom skupu interesnih skupina radije nego ujedinjenoj zajednici. Kriva je percepcija u Hrvatskoj i drugim krajevima da Hrvati u Australiji predstavljaju jedno ujedinjeno tijelo.

Kakvi su vaši dojmovi u vezi s dolaskom premijera Milanovića u Australiju?

Dolazak premijera Milanovića bio je neophodan jer nismo imali takav posjet od predsjednika RH Franje Tuđmana 1994. godine. Došlo je do nesretnog nerazumijevanja dijela zajednice, osobito hrvatskih klubova i katoličkih centara, koji su pomalo ishitreno odbili primiti premijera Milanovića i time izbjegli dijalog s čelnikom izvršne vlasti RH. Veliki problem u hrvatskoj zajednici je nedostatak otvorenog dijaloga s domovinom jer se često politička i društvena događanja u RH krivo shvaćaju pa se stvara kriva percepcija hrvatske svakodnevice među iseljenicima. Osnivanjem Državnog ureda za Hrvate izvan RH stvari se postupno mijenjaju što mi je izrazito drago. Posjet je imao učinka i to direktno što se tiče nas na sveučilištu Macquarie jer je obnovljen ugovor o financiranju Hrvatskih studija. Premijer je imao dosta susreta na visokoj razini, uključujući susret s australskim premijerom Tonyem Abbottom i s članovima hrvatske zajednice. Nažalost, kako sam ranije rekao, on nije mogao doći niti u jedan klub ili katolički centar, a bilo bi vrlo značajno da se mogao susresti s više ljudi iz hrvatske zajednice i odgovarati na njihova pitanja.

Kakvu ulogu i značaj ima katolička misija za Hrvate u Australiji?

Katolička misija ima veliki značaj za Hrvate jer je katolička vjera jedan od stupaca konstrukcije hrvatskog identiteta. Taj je značaj bio još i veći u doba borbe za samostalnost. Kroz katoličke centre često su artikulirane određene strategije i ideje u tom periodu. Danas katolički centri služe svojoj duhovnoj ulozi, ali su također i jedan od važnijih stupova hrvatske zajednice.

Što nam možete reći o Hrvatskim studijima u Australiji? Hrvati o tome jako malo znaju i zapravo se o njima počelo govoriti tek s posjetom premijera Milanovića.

Hrvatski jezik priznat je u Australiji još kasnih 70-ih godina što je bio rezultat višegodišnjeg lobiranja hrvatskih institucija i udruga. Hrvatski studiji na sveučilištu Macquarie počinju s radom 1983. godine, znači prošle smo godine proslavili tri desetljeća postojanja, a u tom povodu je u veljači organizirana prigodna konferencija. Tisuće studenata već je prošlo kroz Hrvatske studije. Većina studenata su Hrvati druge generacije koji ne studiraju kako bi kasnije bili profesori hrvatskog jezika, nego zbog sebe kako bi utvrdili svoje znanje o hrvatskom jeziku i naučili neke stvari o hrvatskoj kulturi i povijesti. Također, u sklopu Hrvatskih studija imamo i Centar hrvatskih studija koji se bavi znanstvenim aktivnostima. Izdaje se znanstveni časopis Croatian Studies Review na engleskom jeziku, a Centar svakih pet godina organizira prigodnu konferenciju koja se bavi pitanjima Hrvata, Hrvatske i hrvatskog jezika. Naglasak nastavnog kurikuluma je na učenju jezika, ali naše se strategije mijenjaju i od sljedeće godine nastojimo uvesti kolegije koji se bave poviješću hrvatskog iseljeništva te arheologijom i poviješću Dalmacije.

Izvode li se predavanja na hrvatskom jeziku na Hrvatskim studijima?

Ne previše, otprilike kako bi se kolegij o engleskom jeziku izvodio u Hrvatskoj. Većina studenata ima vrlo limitirano znanje hrvatskog jezika i to često u dijalektalnim formama pa treba dosta objašnjavati na engleskom jeziku. Većina iseljenika dolazi s dalmatinskih otoka, Zagore, Hercegovine, itd. pa tako druga generacija od svojih roditelja, baka i djedova u kući zapravo uči dijalekt, a ne književni jezik. Također, u australskom srednjem školstvu nažalost se jako malo uče osnove engleskog jezika te je studentima gramatika općenito prilično stran pojam, a da ne govorim o vrlo kompleksnoj gramatici hrvatskog jezika.

Lijepo ste nas uveli u pitanje položaja hrvatskog jezika u Australiji. Govore li djeca hrvatski jezik čiji su roditelji porijeklom Hrvati?

Velik broj naše druge generacije govori vrlo limitirano hrvatski, a dosta ih se stidi govoriti zbog straha da ne govore gramatički točno. Moramo prihvatiti da im je engleski jezik materinski i koliko god uspiju naučiti hrvatskog jezika predstavlja veliki uspjeh. Djeca koja su rođena u Hrvatskoj i tamo su živjela nekoliko godina imaju već malo bolje znanje jezika, ali moramo uzeti u obzir da i oni uglavnom komuniciraju na engleskom jeziku te je i njima engleski ipak postao prvi jezik. Činjenica je i da se broj ljudi koji govore hrvatski jezik postupno smanjuje jer prva generacija stari, mali je priljev novih migranata, a djeca, koliko god bi željela sačuvati hrvatski jezik, većinom imaju problema s komunikacijom na hrvatskom jeziku.

Postoji li nastava hrvatskog jezika recimo za učenike osnovnoškolske dobi?

Postoje subotnje škole fakultativnog tipa koje su često pri katoličkim misijama u katoličkim centrima. Hrvatski je izašao iz društva 12 najgovorenijih ne-engleskih jezika u Australiji pa će se državne dotacije smanjiti u tom pogledu.

Hrvatski jezik na radiju i televiziji, čuje li se?

Čuje se. Australija ima državni program koji se zove Australian Broadcasting Service (ABS) na engleskom jeziku, ali postoji i Special Broadcasting Service (SBS) na kojem se emitiraju programi na raznim jezicima, i na radiju i na televiziji. Tako vijesti na hrvatskom jeziku imamo jednom dnevno na televiziji, a na radiju SBS sat programa na hrvatskom emitira se jednom dnevno. Imamo i dva tjednika na hrvatskom jeziku, jedan je privatno vlasništvo, Boka Cro Press, a Croatian Herald koji izlazi u Melbourneu u vlasništvu je zajednice. Oba imaju nakladu otprilike 1000 primjeraka. Također, postoji i Croatian National Radio Television koji je privatan program i može se mogu gledati i slušati preko interneta. Imamo i radijske programe hrvatske zajednice koji se emitiraju u različitim gradovima.

Surađujete li s drugim etničkim skupinama u Australiji? S kime biste primjer dobre suradnje posebno istaknuli?

U prošlosti je suradnja s drugim etničkim skupinama bila prilično limitirana. S uspjehom je organizirana radionica u hrvatskom društvu "Sydney" u Punchbowlu prošle godine koja se bavila problemima multikulturalizma i etničkim zajednicama. Imali smo tu između ostalih pripadnike bošnjačke, ukrajinske, japanske, ruske zajednice. Sve je jako dobro ispalo, ali mislim da se ta suradnja među etničkim zajednicama može itekako unaprijediti.

Situacija u vezi s odnosom Hrvata i Srba na ovim prostorima polako se normalizira iako imamo još niz otvorenih pitanja. Pitanje ćirilice u Vukovaru je dakako uzburkalo strasti, ali gledajući na odnos Hrvata i Srba od kraja osamdesetih do danas, jasno je da su obje strane više opterećene ekonomskim pitanjima tako da su sada međunacionalne razmirice u drugom planu. Kako biste komentirali odnos Hrvata i Srba u Australiji?

Potpuno se slažem s tom ocjenom o odnosu Hrvata i Srba. Mislim da smo počeli učiti živjeti kao susjedi i to je u svakom slučaju vrlo pohvalno, no vjerujem kako će trebati još barem jedno desetljeće da se odnosi potpuno normaliziraju. U Australiji su Srbi dugo vremena s razlogom konstruirani kao Drugi, kao Neprijatelj s velikim "N" i te se stvari teško zaboravljaju pa su Srbi na toj razini i dalje percipirani s animozitetom u hrvatskim zajednicama. Situacija je vrlo slična i u srpskim zajednicama, tako da je odnos Hrvata i Srba u Australiji mnogo hladniji bez obzira na to kakvi su odnosi između Hrvatske i Srbije.

KLAPA DALMARI PRIČARALA DALMACIJO V MARIBORSKI DVORANI TABOR

Jasmina Godec, mag. ing. med. kom.

Klapa Dalmari je v svojih petih letih delovanja skozi več kot 60 koncertov stala in razveseljevala svojo publiko na večih znamenitih odrih v številnih koncertnih dvoranah, cerkvah, vinskih kleteh, galerijah ob otvoritvi razstav, v Veleposlanstvu Republike Hrvaške v Ljubljani ob protokolarnih srečanjih, praznovanju obletnic, dobrodelnih prireditev ... Med drugimi, mariborska Unionska dvorana, ljubljanski Cankarjev dom, tokrat pa tudi v mariborski dvorani Tabor skupaj z najlepšima glasovoma Mediterana, Oliverjem Dragojevićem in Doris Dragović.

V začetku letošnjega oktobra so mesto preplavili oglasni plakati z vabilom na koncert Oliverja Dragojevića in Doris Dragović s posebnimi gosti Klapa Dalmari.

Marsikateremu se je morda zastavilo vprašanje ob pridevniku posebni. Kako in zakaj tako posebni? Temu pritrdi tudi hrvaška zvezda pop glasbe Oliver Dragojevič z naslednjimi besedami: »Na hrvaškem je okoli 800 klap in mislim, da gre za klapsko epidemijo in izmed vseh bi lahko izbrali deset dobrih a pri ostalih se več kot očitno sliši, da je manj dela in truda vloženega.«Tudi Slovenija na podoben način sledi temu trendu.

V čem pa se Klapa Dalmari tako razlikuje od mnogih drugih, da si je na mestu plakata dveh legendarnih hrvaških pevcev prislužila svojo prisotnost? Gre morebiti za umetno lansirajoč PR? Začnimo počasi nizati odgovore na to vprašanje, ki bi ga prav vsak lahko označil za retoričnega. Gre za sedmerico mož z odličnimi vokalnimi interpretacijami, ki ustvarjajo pravo dalmatinsko glasbo, a capella klapsko petje ki ga je tudi UNESCO prepoznal kot hrvaško nematerijalno glasbeno dediščino. Svojo publiko zapeljujejo s šarmantnimi in žametnimi glasovi dalmatinskih trubadurjev, ki jo vsakič znova popelje na izlet ob Jadransko morje. To je tudi sicerjšnja zgodovinska navezanost na Jadransko obalo marsikaterega Slovenca, ki se odloči za obisk koncerta klape. Zraven pa so tudi seveda spomini na počitnice, na nekaj lepega, toplega in slovite ponarodele skladbe, kot so Da te mogu s pismom

zvati, Vilo moja, Ružo moja ... ki publiki pričara prav posebno dalmatinsko vzdušje. Tudi tokrat v mariborski dvorani Tabor, pred pet tisoč glavo množico jimga je uspelo. Med samo pripravo na veliki koncert pa se za trenutek umaknem za zrak, kjer na kratko pokramljam z legendarnim hrvaškim pevcem Oliverjem, ki se je po dveh letih ponovno vrnil v Maribor. Za mesto ob Dravi je pred začetkom koncerta povedal »V Mariboru imam veliko prijateljev in tudi sorodstvo po svoji ženi. Štajerci so veseli ljudje, ki imajo radi zabavo vedno z nasmejanimi obrazi, to so dobri ljudje«. Ob tem pa je zraven brez zadržkov poklonil klapi Dalmari kompliment, med tem, ko sva midva zunaj vdihavala svež zrak, so se Dalmari namreč pripravljali na nastop: »Zvok klape zveni dobro, kot da smo v Dalmaciji«. Gre torej za lahkotno sproščeno vzdušje, zvok morja, toplo sonce, dišeče borovcein prav takšna je tudi tematika Oliverjevih pesmi: Ljubezen, morje, galebi in še kaj ... Oliver na zapisano dejstvo doda: »To pa zato ker se nikogar neposredno ne dotikaš pa vendar pripovedueš o življenju. Nisem politično angažiran in v mojih pesmih ne najdete nekih težkih socialnih tem.« In kljub njegovi tenkočutnosti do politike, pa so njeni glavni akterji še kako povezani z glasbo morja. Tudi Ivo Josipovič kot prijatelj Zdenka Runjiča, skladatelja mnogih Oliverjevih pesmi je prav tako redni gost klapskih koncertov. Nedvomno so klape v zadnjih letih postale pravi magnet za občinstvo. Iz tega dejstva so se tudi klapa Dalmari in Oliver Dragojevič znašli na skupnem odru s pesmijo Moj Galebe, za katero je Oliver izjavil, da je bila tudi najboljša izbira. Na neposredno zastavljeno vprašanje kaj meni o petju klape Dalmari pa je Oliver kot iz topa izjavil, da je publika tista,ki bo povedala ali pojejo dobro. In je povedala, več kot prepričljivo, z bučnim aplavzom in številnim obiskom njihovega naslednjega tradicionalnega Martinovega koncerta v polni Vinagovi kleti. Tukaj pa se prav gotovo vsak ustavi pri nasvetu oziroma receptu, kako priti do takšnega rezultata. Oliver pravi, da je težko dajati nasvete, zato ker ima vsak svojo pot, in da je vse to skupek sreče, talenta in dela. Kljub temu pa nas ni

pustil prazne, Oliver je postregel z univerzalnim nasvetom, in sicer: »tisto kar delaš, moraš imet rad, če ne verjameš v to kar delaš v zadostni meri, potem tega ne počni. To je isto kot z ljubeznijo«.

Vsekakor, ljubezen do tega kar delaš je nadvse pomembna, to izkazuje tudi podatek iz hrvaškega Globusa, ki govori o tem, da so prenekatere klape zaključile svojo zgodbo zaradi preračunljivosti in gole želje zgolj po denarju ne pa skupnih prijateljskih interesih in želji skozi glasbo širiti dobro voljo med poslušalce.

Klapa Dalmari prav gotovo stremi k slednjemu, njihov naslednji korak je zaključiti svoj prvi album z naslovom Dalmacija v Mariboru, v prihajajočem letu pa v polni meri zasesti festival dalmatinskih skladb v Omišu. Naj jih spremljajo sklepne motivacijske misli Oliverja: »zvok in melodija klape Dalmari je zares dober, naj v takšnem stilu, v imenu ljubezni do dalmatinske glasbe in medsebojnega prijateljstva nadaljujejo še naprej«.

Pozivamo vas da nam na našoj internetskoj stranici www.hkdm.si pošaljete vašu e-mail adresu, kako bi vas što učinkovitije mogli obavještavati o događajima vezanim za Hrvate u Mariboru. Također vas pozivamo da priloženu uplatnicu ispunite kako bi uplatili članstvo za 2015. godinu (15 eura za člana + 1 euro za supruga ili suprugu). Uplatom članarine se identificirate kao aktivni članovi našeg Društva i ujedno potpomažete sve naše aktivnosti, a bit će ih po ključu: koliko para, toliko muzike.

Svaki uplaćeni iznos iznad 16 eura biti će smatran kao predragocjena donacija, na kojoj Vam se već unaprijed iskreno zahvaljujemo.

1. Poslati svoj e-mail na info@hkdm.si
2. Platiti članarinu za 2015.

hvala!
vaš HKDM

Povodom dvadesete obljetnice djelovanja HKDM izašla je spomen knjiga. Kupnjom knjige također pomažete našim aktivnostima.
Za sve informacije nazovite 031 262 991.

Uplatom članarine za 2014. g. ostvarujete 50 % popust prilikom angažiranja naše renomirane klape Dalmari;

uzveličajte koju od Vaših svečanosti i podupirite naše Društvo!

Poštnina plačana pri pošti
2116 Maribor

Čestit Božić
i sretnu novu 2015.
želi vam
Hrvatsko kulturno društvo u Mariboru!